

UDVARHELYI HIRADÓ.

KÖZMIVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI HETILAP.

Előfizetési díj

vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre	4 ft.
Fél évre	2 ft.
Negyed évre	1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.	

Megjelenik minden szombaton este.

Hirdetménydíj:

Ötven □ centiméternyi területen megfűző hirdetmény ára első beigtatáskor 50 krajcár, második beigtatáskor 10 percent, harmadik és minden további beigtatásnál 20 percent árlengedés. Száz □ centiméter terület elfoglaló hirdetmény ára első beigtatáskor 1 ft., második beigtatáskor 10 percent, harmadik és minden további beigtatás alkalmával 20 percent árlengedés. Bélyegdíj minden beigtatáskor 30 kr. Mellékletdíj: Százától 1 ft. 40 kr. — A díjak előre fizetendők.

A szerkesztő lakása:

Botos-utca, ref. tanári lak, emeleti lakosztály.

Kiadóhivatal:

Becsek Dániel könyvnyomdája.

Előfizetési fölhívás!

A második félév belépte alkalmából tisztelettel kérjük lapunk pártolóit előfizetéseik megújítására.

Az előfizetési mennyiségek lapunk homlokán olvashatók.

Sz.-Udvarhely, 1877. jul. 6.

Szakács Mózes, *Becsek Dániel,*
laptul. és fel. szerkesztő. kiadó.

A föld és mivelője.

A tőkék közt legkevesebb kamatot hajtó, de legbiztosabb a földbirtok. Ennek biztos jövődelmét nem lehet meghatározni, mivel a földmivésznek erős tusát kell vívnia a legerősebbel — az elemekkel, s ez egyenlőtlen harcban az embernek még annyi segédeszköze sincsen, mint a nagy tengereket áthajózó bátor hajósoknak, hanem bizván az elemek szerencsés közreműködésében, dolgozik verejtékező homlokával, remélvén áldást, helyette sokszor nyervén dudvát; Istenben vetett erős bizalma következtében reménye nem fogván, mégis csak eltengeti családját, kifizeti a nyomasztó állami terheket.

Ezen bizonytalan, de mégis állandó élelmet adó föld megmivélése sok ezer mázsa terüh és föld megmozdítása által történik. Terem a föld, de csak úgy, ha megmivéljük; a föld és munka egy egészet képez, megtermi a munka gyümölcseit, ez schol sem észlelhető jobban, mint a földmivélésnél, ittén egyesülnek leginkább az elemi befolyások az emberi munkával,

a föld tulajdonosa annak mivelőjével együtt képezvén egy teljes egészet.

De mit érnek a nagy kiterjedésű birtokok, ha hiányoznak a munkások? A munkások hogyan értékesítsék izmaik becsét minálunk, ha nincsen föld, mit mivéljenek? Mert, fájdalom, nincsen fejlett gyáripárunk.

A földbirtok tulajdonosának és mivelőjének egy kiegészítő egészet kell képezni, egyesítvén a vagyont az erővel, hogy képesek legyenek a vészes időkkel is megbirkózni; ez kölcsönös barátságos egyetértés, egymást ki nem zsákmányolni akaró eljárás által érhető el.

Megvan minden országnak és vidékének gazdasági előnye és hátránya. Minálunk Erdélyben silány a föld, hideg az éghajlat, a munkáserő nagy és jó; Moldva-Oláhországban, ezen gazdasági ellenfelünkénél, a föld termő ereje kitünő jó, éghajlati viszonyai kedvezők. De mit ér a nagy méhkas, ha nincsen munkás bogara?

Magyarországban nincsen jó és bő a föld, de hiány van a munkáserőben.

A székelyföld fölösléges munkaereje a dunai fejedelemségek felé vándorol, elősegítve ott azon gazdaságok termelését, melyeknek terményei nagyobb része hazánkban és hazánkon át nyer elhelyezést, nyomván minden ágbán gazdaságunkat.

A munkás osztály ezen kifelé való vándorlása nem csuda, mert hatalmas családok az arany borju, de ha ezen munkát kereső osztály mozgalmát Magyarország termékeny síkjai felé veszi, önmagán is jobban tud segíteni, mint Romániában, de hazáján is, mert

— Oh, mintha látnám hős eleinket e
Bércről lezúgni harc morájába! — S az
Ősz rabonbánok — titkos morajjal
Méneiket hogyan áldozzák föl!...

Most — nincs közülök senki...! Ki jóslana:
E szent hazának sorsa vajjon mi lesz? —
S a nemzedéknek...? melyet egykor
Félve, remegve uraltak milliók...

Már rég alusszák az örök álmat a
Dicsők, kik irtó harc riadalmi közt
Európa-szerte, vaskarokkal
Rettegeték az egész világot!

Nem, ők nem élnek!... Szent poraik talán
E lenge szellő szárnyira keltének:
Elhagyni e szegény hazát, hol
Nem magyar a magyar is már többé!...

Oh nemzet! hajdan mily ragyogó valál!
S a szent hazáért ontani vért mi kész!
Tekintsd apáid saslaka romjait —
S szived ez árva honért föllángol!...

Biró Pál.

mig a dunai fejedelemségben annak javára dolgozik hazája kárával, addig Magyarország, sőt Erdély nagy részén úgy saját, mint hazája javára dolgozhatik.

A székelyegylet és számos igaz hazafi ezt törekszik elérni. Közelébb volt szerencsém Sz.-Udvarhelyen egy magyarországi urral találkozni, ki Udvarhelymegyéből vitt cselédeket és szeretne a nyárára munkásokat is kapni; ezen urnak az eszme a székelyegylettel való érintkezés folytán jött, közvetítette az ügy kivitelét Udvarhelymegye alispánja, az ügy horderejét felfogván, erélylyel és lelkiismerettel járván el benne. Merem állítani, megalapította gyakorlati irányát a munkát kereső székely erőnek, meg vagyok győződve, követni fogják ezen irányt még többen, s így lassanként a székely munkaerő áramlása nyugatra fordul, mert ezen főnemlített cselédek kimenetelét után is nagyon számos egyén jelentkezett hasonló szándékkal az alispáni hivatalnál.*

Pálfi Dénes.

* Most, midőn a „Székely mivelődési és közgazdasági egyesület“ ez évi közgyűlését éppen megyénk kebelében szándékozik megtartani, ismételve ajánljuk a főnforgó kérdést megyénk értelmiségének figyelmébe, derék alispánunknak magunk részéről is köszönetet szavazván. Szerk.

KÖZMIVELŐDÉS.

Leánynöveldeink közvizsgálatai.

Juniushó 27-én (szerdán) egy igen érdekes vizsgálatnak valánk tanui a helybeli ev. ref. leánynöveldeben, hol összesen 90 leánynövelde tett dicséretreméltó vizsgálatot. Meg voltunk kiválólag

Apróságok.

Széchenyi István gróf, ha valamit vásárolt, rendszeren hóna alá vette és genirozás nélkül vitte haza. Egykor az akadémiai ülés után, nagy csomaggal hóna alatt, találkozott Helmezy Mihálylyal. „Nem genirozza a grótot, e köteggel menni az utcán?“ „Egy cseppet sem, — válaszolt Széchenyi kedélyesen — hanem az jobban genirozna, ha úgy állanék, hogy soha se vihetnék semmit haza.“

Pope így nyilatkozott: Ha az uralkodók ittasok, az udvaroncok jókedvűeknek állítják; ha feketék, barnáknak; ha bolondok, igazságszeretőknak; ha ostobák, ártatlanoknak.

Egy hölgy kérdé egyszer Napoleontól: „Hogy van az felség, hogy ön annyi dicsőség után folytonosan ujakat keres?“ „Szépsége mellett, hogy festheti ön arcát?“ — felelé Napoleon.

Börne halálos ágyán feküdt. Halála napjának reggelén mondá neki orvosa: „Ön nehezebben köhög?!“ — Börne bágyadt hangon felelé: „Cso-dálkozom! pedig egész éjjel gyakoroltam magamat.“

TÁRCA.

Budvár alatt.

— Óda. —

Mért nézzs komor bérc oly meréven le? — Tán
Meghalt dicsőség búja emészte dül...?
És életuntan várja a romlást
Büszke tetőd, diadalmas ormod!?

Méltán; — kik egykor szírteden éltenek:
A harcós apák sirban enyésztek el...
S most — a nagy ősök pulya sarját
Elfajulás fene átka tépi!...

Némán tekintek sziklatetődre föl,
Dicső Zandirhám hajdani fészke, te!
S szent borzadály járja át valómat
Hős eleink riadó emléken!...

Oh, ők pihenni sirba leszálltanak!
Hol méla csöndben zordon enyészet ül
A néma hősök szent porán: nagy
Tetteiken a világ mig bámul!...

Te állsz magasban tarfejű szikla csak!
Vitéz eldődink hajdani fészke, te!
Szivem dobog, lelkem repes, ha
Bérci tetődre szemem fölpillant!...

elégedve a növendékek tanulásban való előhaladásával. Az 5 férfitanító és egy nevelő és segédnevelő oktatásában részesült növendékek szép sikert mutattak föl. Elismerésünket kell nyilvánítanunk legkivált Madarász Véri k. a. tanítónak, ki oly szép és meglepő kézimunkakiállítás élvezetében részesítette a közönséget. Meggyőződünk, hogy oly nagy előszeretettel nem hiában ápoltatik e kedves intézet, mert az minden tekintetben megérdemli a figyelmet és ráfordított költséget. Felülönleg sok és szép női kézimunkát volt alkalmunk látni e kiállításon, melyek mindarról győzték meg a sűrűn látogató közönséget, miszerint igazán szerencsés a ref. egyházközönség, hogy Madarász Véri kisasszonyban egy oly kitűnő képzettségű és kedves bánásmódu tanítónőt mondhat magáénak. A növendékek nagy száma is, mi dicserőleg szól, határozottan ajánlja ez intézetet a szülők figyelmébe.

A r. kath. leánynevelőnek, mely özv. Lakatos Jánosné főnevelő vezetése alatt 6 osztályból áll, összesen 155 növendéke volt. Ezekon kívül ismétlő iskolát jártak 25-ön. A vizsgálat kezdetét vette folyó évi júniushó 30-án d. e. 1/28 órakor, tartott este 7 óráig az iskola helyiségében. Másnap reggel 8—10 óráig a r. kath. főgymnasium rajztermében volt a zárünnepély. A mindkét alkalommal szép számmal megjelent diszes közönség sok értelmes feleletet hallott a növendékektől, mi arra mutat, hogy a véghetetlen csekély tanszemélyzet roppant igyekezetet fejtett ki az oktatás körül. A tanszemélyzet, említett főnevelőn kívül, állott még Takó Béla r. kath. segédlelkészből, Kovács Mózes rendes tanítóból és Madarász Matild rendes segédnevelőből. Ezenkívül tanítottak: Héjja Endre, helybeli m. kir. állami főreáliskolai igazgató, ki már több év óta eléggé nem méltányolható és ritka áldozatkészségből származott szivességből az 5. és 6. osztályosoknak, hetenkint 2 órán, tanította a kísérleti természettant; továbbá Verbik Eugenia tanított, hetenkint 15 órán, 10 önkéntes növendéket francia nyelvre és kézimunkákra, külön díjazásért; és végül Petri Kata tanárné tanított ez intézetből 10 növendéket, szintén külön díjazásért, hetenkint 20 órán zongorázni. Itt említjük föl, hogy az intézet vizsgálatait vasárnap egy gyermektáncvigalom fejezte be a Sós-fürdőn, melyen a nagyobb fiatalság is igen jól mulatott.

A zongorázásból, mely ez intézet vizsgálatának fénypontját képezte, folyó júliushó 3-án d. u. 4—7 óráig tartatott meg a vizsgálat a tanárné bethlenutcai lakásán, hol a szülőkből és más érdeklődőkből igen szép közönség gyűlt össze. Következő növendékek: Borszéki Ilonka, Dämisch Fanni, Gyarmathi Nina, Illyés Kata, Kassai Biri, Keszler Lotti, Kone Irma, Kone Lotti, Nagy Ilonka* és Steinburg Irén, kik közül Illyés Kata és Steinburg Irén a ref. leánynevelde növendékei, egyáltalában, jóllehet nagyobbrészt ez iskolai évben, a többiek pedig csak két év óta tanultak, meglepő eredménnyel és szabatosággal játszták el programmba foglalt darabjaikat. Sorrenden kívül Raisz Ida k. a. is, ki szintén növendéke volt a derék tanárnénak, játszott egy darabot a legnagyobb szabatosággal, mi nagy és huzamos idejű tanulásának megfelelő gyakorlottságról tanuskodott. A szülők alig győzték örvendezéssel, mi pedig, kiket csak az érdeklődés vitt oda, nem bántuk meg, hogy megjelentünk. Nem is mulaszthatjuk el, hogy a kedves és kitűnő tanárnénak elismerésünket nyilvánítsuk és gratuláljunk. Mikor pedig afölött örvendeznénk, hogy a zenekedvelés és taníttatás naponkint mind nagyobb tért foglal el városunkban, egyuttal igen melegen ajánljuk a derék és érdemes tanárnét a szülők figyelmébe.

De visszatérve az előlirt intézet vizsgálatára, mely alkalommal egy igen figyelemreméltó

* Nagy Ilonka, a zongoraiskola egyik kitűnő növendéke, nem lehetett jelen a vizsgálaton. Tudósító.

kézimunkakiállításban is gyönyörködhattunk, nem tehetjük, hogy az intézet sorsának intézőit ne figyelmeztessük, miszerint a növendékek oly nagy számát tekintve, égető szükség volna az intézet helyiségének bővítésére; sőt ideje volna egy minden tekintetben megfelelő, modern intézeti épületről gondoskodni, mert a jelenlegi kicsinysége és elégtelensége mellett még annyira egészségtelen is, hogy a gyermekbetegségeknek, pl. diphtheritinek valóságos szülőhelye. Sőt ajánljuk az egészségügyi bizottság figyelmébe is. Budvári.

KÖZGAZDASÁG.

A kertipiac köréből.

A cseresznye.

Midőn e cikk megjelenik, tán már láthatók lesznek az udvarhelyi piacon az olyan ernyős szekerek, melyeknek megyénk székelyei a meszet szokták szállítani Marosvásárhely felé, s melyeket, alig telik el pünköszt, már keresnek szeméink az alsó piacon. Ezen szekerek nem alakjukért oly érdekesek, mert kivált kedelükre nézve a legkedvezetesebb állapotban vannak, hanem azért, mert ezek hozzák meg hozzánk az év első gyümölcsét, a mindenki által kedvelt cseresznyét. Hozzák pedig oly nagy mennyiségben Maroszákból, hogy néha az ily szekerek egész sort képeznek piacunkon, (Most — fájdalom — nem így van! Szedő.) s mégis már délután mind üresek, oly nagy kelendősséggel bír a cseresznye. Elképzelhetni, míg a cseresznye-szüret lejár, mily sok pénz kivándorol megyénkből oly gyümölcsért, melyet mi magunk is, csak akarnánk, elő tudnánk állítani könnyen.

Mint hogy bevételeink, kivált ez idő szerint, kevesek, jó lenne kiadásainkat kevesbiteni, a cseresznyetermesztéssel pedig kettős célt érünk el, t. i. bevételeink is növekednének s kiadásaink is kevesbednének. Ugyanis, ha a kerttulajdonosok csak egy néhány pár jóféle nemes cseresznyefát állíthatnának be kertjeikbe, megmentenék magukat azon kiadástól, mely csaknem megyénk minden lakóját terheli; de másfelől juttathatnának belőle a piacra is, s maguk tehetnék zsebre azon pénzt, mit a kerttel nem rendelkező lakosok cseresznyeért kiadnának, s épen az év azon részében, midőn már nem igen van egyéb eladható.

Kevés, s tán 3 községe sincsen megyénknek, hol a cseresznyefa ne tenyészhetne, hisz még erdőinken is elég található, bizonyosága az, hogy csak közelebről is temérdek cseresznyefakérget láttam csizmakéregnek szánuva. Nehány községben pedig épen üzletet is csinálnak vele, csak hogy el kell találni a napot, melyen piacra viszik, nehogy maroszéki cseresznye legyen szekeren, mert akkor bizony senki sem adja pénzét érte; ilyenkor elviszik a szomszédos szász helységekre, hol nem ritkán hason mértékben elcsereleik tisztabuzával, mert különben jó gazda szász szomszédaink a gyümölcsstenyésztesre, mint a gazdasághoz tartozó foglalkozásra, még eddig kevés figyelmet fordítottak. Tudtommal ily cseresznyeüzletet folytatnak Siklód, Kűsmód, Sükő, Farcád, Kénos, Telekfalva, de csak nemesítés nélkül, magától tenyésző és igen apró cseresznyével különböző színekben; Siklódon a Hegyi-féle kertben, Kűsmódon a Pálffy-kertben jó nemes fajok is találhatóak, ez utóbbi helyről kaptam magam is ezelőtt tíz évvel néhány nemes fajt, melyek most termőfák kertemben, szintén Kénosban is a tkts. Jabab Lajos ur kertjében jeles fajok vannak összegyűjtve, a többi községben egyetlen nemesített fa sem létezik, mind csak apró és kevés husu fajok tenyésznek; azonban már ez is nagy nyereség cseresznyetermelési célunkra, mert ezeknek magvaiból nyerhetjük a legtartósabb és legnagyobbra kinövő alanyokat vagy tőkétet nemesítés alá. Addig is, míg folytatólag leirom, mikép szaporíthatjuk el megyénkben a nemes cseresznyét, ajánlom a kerttulajdonosoknak és a községi falkolakezelőknek, hogy mihelyt a piacon meglátják az említett apró, megyénkre nézve honi,

cseresznyeket, azonnal szerezzenek belőle és vagy azon husosan egy kis ágyásocskába szemenkint helyezték el sorba 2 vagy 3 centiméter mélyen és tövissel fedjék be, nehogy a tyukok kikaparják, vagy pedig, mi helyesebb, a husának elhasználása után egy ládácskába rakják rostált fővény közé, ily módon: a ládácskába vagy bármi más edénybe a fenékre jön egy réteg fővény, erre egy réteg cseresznyemag, s ez megint betekartatik egy réteg fővényvel és így tovább, míg a cseresznye ideje lejár, ez edény a pincében tartandó késő őszig, mikor aztán magágyásba vették a kirosztalt mag.

Veres Ferenc.

(Folyt. köv.)

Forgalmi kimutatás

a székelyudvarhelyi zálogkölcsonintézet és betétipénztárnál az 1877-ik év első felében előfordult üzletágakról.

Bevétel:

1. Pénztári készlet a múlt évről	760 frt 33 kr.
2. Kézizálogok kamataiból	847 frt 17 kr.
3. Gyümölcsöző tőkék	3365 frt — kr.
4. A főnirtak kamataiból	2010 frt 47 kr.
5. Takarékpénztári betétekből	6502 frt 22 kr.
6. Beváltott zálogokból	7575 frt 96 kr.
Osszeg	21061 frt 15 kr.
A tulirt kiadást le	20800 frt 69 kr.
Marad pénztári készlet	260 frt 46 kr.

Kiadás:

1. Bevett zálogokra	9378 frt 60 kr.
2. Gyümölcsöző tőkék	4250 frt — kr.
3. Betéti tőkék	3373 frt 62 kr.
4. Betétek kamataira	560 frt 17 kr.
5. Osztalék 1876-ik évre	1031 frt 34 kr.
6. Háztartásra	2206 frt 96 kr.
Osszeg	20800 frt 69 kr.

Sz.-Udvarhelyt, 1877. jun. 30.

Gyarmathy Ferenc,
igazgató.

Rápolti Domokos,
ellenőr.

KÖZEGÉSZSÉG.

Egészségügyi apróságok.

V.

A karlsbadi só.

Miután a megye területén többen lehetnek olyan szenvedők, kik bármily közeli legyen is az ásványos forrás, s bármily olcsó az ottani életmód, de házi körülményeik, néha egyenesen csak szegénységük miatt sem tudnák azok egyikét is használni, azok részére bizonyos alább megnevezendő betegségekben ajánlom a karlsbadi só használatát az általam haszonnal alkalmazott módon.

Mostanság az idült gyomor- és bélhurut, emészthetlenség, puffadás, máj- és lépduulás, aranyeres bántalmak, gyomorsavanyképződés, szörványos székrekedés, vese- és húgyhólyaghurut, epe- és hólyagkövek, sárgaság a mindennapi betegségek sorába kezdenek tartozni a népnél is, a módosabbaknál pedig már a zsirosabb- és fűszeresebbekeli élés folytán tulajdonos bajok lettek.

Én a jelzett betegségeknek, ha a szenvedőnek nem áll módjában, vagy körülményei által gátoltatik valamely természetes ásványviz használatát a helyszínén élvezni, rendszeren a karlsbadi sót szoktam rendelni, kivált, ha a betegnél látom, hogy türelme is van a gyógymód kitarthatásához.

A karlsbadi só kétféle minőségben fordul elő a gyógyszertárban, úgy mint a gyógyszerkereskedésekben. Egyik minőség ezek közül az eredeti, a hőforrás vizéből elpárolgás által nyert só. A másik minőség az, mely vegyileg azon szerekből van összerakva, minő anyagokból áll az eredeti. Ezen minőségűt mesterséges elnevezéssel árulják.

Az eredeti drágább és nagyobb hatása, a mesterséges olcsóbb ugyan, de hatása is árához arányosult. Az első kevesebb, az utóbbi hosszabb

idei használatot igényel. Árához képest én annak megrendelését a módhoz szoktam alkalmazni. Néhol a két minőséget vegyítve adom.

Kapható e só bármely minőségben a gyógyszerárakban és a gyógyszerárkereskedésekben. Ez utóbbiakban kapható főképp a mesterséges só $\frac{1}{4}$ vámfont, vagyis 125 grammos üvegekben.

Használatát a betegség minőségéhez szabom. Gyomor- és bélhurut-, emésztetlenség-, puffadás-, savanyképződés- és hólyaghurutnál, s általában a bajok kisebb nemeinél napjára ezen sóból egy kávéskalánnal szoktam elhasználtatni.

A terhesebb bajoknál, mint a szórványos székrekedés, epe- és hólyagkövek, máj- és lépduulás és ebből származhatott vízkóros állapotban napjában 2, sőt néha 3 kávéskalánnal is elhasználtatok.

Rendesen a reggeli órákban történik annak használása, olyképen, hogy reggeli után kezdve 3—4 óra alatt az adagnak el kell használtatni aként, hogy a mennyiséget 8 deciliter forró vízben felolvasztván, abból félórai idő- és mérsékelt mozgásközben annyit kell a betegnek minél forróbban innia, hogy az egész adag egyenlő részletekben 3—4 óra alatt mindennap fogyasztassék el.

Ritka eset, hogy a beteg már az első 4—5 nap alatt annak jótékony hatását ne magasztalja.

Meg kell még jegyezni azt is, hogy e só használatánál a beteg maga képes a mennyiséget, melyet haszonnal használhat el, meghatározni. Mindig szem előtt kell tartani, hogy ha naponként 1—2 széknel többet eszközölne, a só adagját kevesbiteni, ha nem eszközölhet, nagyobbítani kell.

Ha 125 grammnyi elhasználtatott, s a baj még mindig nem mulnék el teljesen, egy vagy két heti szünet tartásával annak vételét újból meg lehet kezdeni.

Aki tulságba nem rohan ennek használatánál, a jó siker felől biztos lehet. L. J.

LEVELEZÉS.

Sz.-Udvarhely, jun. 29.

Tekintetes szerkesztő ur!

Igaz ugyan, hogy a szorosán vett tanügybarátokon kívül leginkább csak helybeli közönségünket érdekelheti a lefolyt hét története, mely az iskolai vizsgálatok hetének volna nevezhető, mindazonáltal bizva abban, hogy a t. szerkesztő urnak városunk határán kívül levő olvasó közönsége is megbocsátja, ha az általánosabb érdekű közleményeknek szánt térből becses lapjában a nevezetesebb vizsgálatok, pályázatok méltatására egy kis helyet enged, engedje meg nekünk, hogy a következőket megemlíthessük:

Folyó évi június 24-én (vasárnap) d. u. 3 órakor kezdőleg a helybeli ev. ref. kollegium nagy halltermében zene- és énekvizsgálat tartatott; továbbá az irod. önképzőkör évi működéséről jelentés tétetett, s a hallerkői gróf Haller Ferenc által a zenéből kitűzött 12 db. arany pályadíjakra a pályázat megejtetett és pedig a következő sorban: 1. „Ária“ Rigolettóból, előadta az ifjusági zenekar. 2. Pályázat szárnykürttel: a) Miklósi Gyula 6. k. t. o. „Nabuco“-ból az „imá“-val és népdalokkal; b) Pécsi Gábor 6. k. t. o. „Alvajáró“-ból egy részlettel és népdalokkal; c) Vajna Imre I. bölcs. oszt. „Troubadour“-ból az „áriá“-val és népdalokkal. 3. „Boldogság emléke“, csárdás, Csillagtól, előadta az ifjusági zenekar. 4. Pályázat hegedűvel: a) Dezső Gyula 5. k. t. o. „Consert“, Beriottól és népdalokkal; b) Kovács Mór 5. k. t. o. Paganini „Velencei karneval“-jából egy részlettel és „Vörösmarthly-émlék“ című magyar ábránddal; c) Solymosi István 5. k. t. o. egyveleggel az „Alvajáró“-ból és népdalokkal. 5. Promenade-polka, előadta az ifjusági zenekar. 6. Pályázat fuvolával: a) Kis Ernő 6. k. t. o. egyveleggel az „Alvajáró“-ból és népdalokkal; b) Kovács Gábor I. b. o. „Ernani“-ból az „áriá“-val és a Rác Pali „Bölcsész-csárdás“-ával. 7. „Viharban“, előadta az ifjusági ének-

8. „Zsidó, zsidó“, csárdás, a „Tolonc“-ból átírta Erkel, előadta az ifjusági zenekar. A 12 db. arany pályadíjból a nemes gróf által kitűzött a szárnykürttel versenyzők közül az érdemesnek 2 db., a hegedűvel versenyzők közül a legérdemesnek 4 és az utána következőnek 2 db., s a fuvolával versenyzők közül a legérdemesnek 3 és az utána következőnek 1 db. arany.

Pályabírák voltak: az iskolai előjáróság jelenlevő tagjai, továbbá Flórián János kir. törvényszéki elnök, Kovács János ügyvéd, Kovács Mózes r. kath. énekvezér és Kozák Márton zene- és énekkarmester.

A kitűzött pályadíjakat elnyerték: szárnykürttel Pécsi Gábor (2 aranyat), hegedűvel Dezső Gyula (4 aranyat) és Kovács Mór (2 aranyat), fuvolával Kis Ernő (3 aranyat) és Kovács Gábor (1 aranyat).

Ezen annyira érdekes zenészeti versenyről, pályázatról örömmel jegyezzük föl, hogy az kiválólag sikerült. A pályázók egyáltalában nagy könnyűséget, gyakorlottságot és szép előmenetelt tanúsítottak.

Nem mellőzhetjük annak fölemlítését, hogy a nemes és emelkedett gondolkozású Haller Ferenc gróf 1859-től fogva, oly sok viszontagságos éven keresztül, mindig a legnagyobb hazafias készséggel váltotta be azon nem mindennapi fényes ígérését, hogy élte fogytáig évenként 12 db. arany adományozásával kívánja a zenetanulást és művelődést városunk egyik kiváló tanintézetében előmozdítani. Tartsa is meg a mindenható a nemes grófnak életét még sokáig; éltesse az emberi életnek legvégsőbb határáig, hogy ígéretének még sok évig lehessen beváltója.

A pályázatok lefolyta után, mivel a generalbasszusért a gróf Haller Jánosné-féle alaptól kitűzött 5 frt pályadíjra pályázó nem jelentkezett, az Derzi K. Ferenc II. b. o. tanulóknak adatott ki, mint aki a kottaismeretben legtöbb előhaladást mutatott. Azután Bod Károly ifjusági önképzőkör elnök szóbeli jelentést tett az önképzőkör évi működéséről. Sajnáljuk, hogy a szóbeli jelentésnek a szellemi működésre vonatkozó részét nem volt lehetséges magunknak megjegyezni, s csak a kör anyagi viszonyairól tehetünk említést. Ha jól jegyeztük meg, a körnek aktív pénzübeli vagyona összesen 270 frtra megy. E vagyon tökéletesen elegendő arra, hogy pályadíjak kitűzése által is az ifjúságot minél nagyobb szellemi munkásságra serkentse.

Következtek a legjobb szavallónak kitűzött 1 db. aranyért a pályázatok. Pályázók 3-an jelentkeztek, u. m. Gálfi Ignác II. b. o. tanuló szavalt „Rachel“-t Arany Jánostól, Sebesi Jób 5. k. t. o. szavalt „Guitarre“-t Hugó Viktortól és Csia Károly II. b. o. tanuló szavalt „A holt költő szerelmé“-t Jókaitól. Mindhárom figyelemreméltólag szavalt. A pályadíjat Csia Károly nyerte el szép, értelmes és érzelmes szavallatával. Kiosztatott még a magyar természettudományi társulat ajándékából 4 db. érdekes természettudományi munka Derzi K. Ferenc II., Gálfi Ignác II., Vas István I. és Kovács Gábor I. b. o. tanulók közt. Ezután „Három pohár“-t Abttól előadta az ifjusági ének- és Farbachnak „Hajnalban“ című indulójával a nagy közönség részvétele mellett s nagy érdeklődés közt lefolyt ünnepélyes pályázati vizsgálat befejeztetett.

Ma délelőtt (péntek) a r. kath. főgymnasium zárünnepélyén volt alkalmunk a fennebbiekekhez hasonló élvezetekben részesülni, mely 9 órakor kezdődve, következő sorrenddel folyt le: 1. „Schnee-ball-quadrille“, Offenbachtól, előadta az ifjusági zenekar. 2. Szavallati verseny a kitűzött 5 ezüst frt- és 5 frtra: a) Gerich Ferenc VII. o. t. szavalt „A rab szerelmé“-t Ordódytól; b) Hickmann Károly VII. o. t. szavalt „Bolond Istók“-ot Petőfitől; c) Kovács József VI. o. t. szavalt „Vojtina levelé“-t Arany Jánostól; d) Vorsatz Antal VIII.

o. t. szavalt „Az uri hölgyhöz“ Vörösmarthlytól. Mind a zenekar, mind a szavalló ifjak előadásai igen jól sikerültek; a kitűzött 5 ezüst frtot (Gerich Adolf kir. közjegyző adománya) Hickmann Károly és az 5 frtot (Demeter Endre plébános adománya) Vorsatz Antal nyerték el. 3. „Vig dalra föl“, Zsaszkovszky E.-től, énekelte az ifjusági ének- kar. 4. Népdalok, előadta az ifjusági zenekar. 5. Pályázat a kitűzött 1 db. arany- és 2 frtra: a) Benedek Albert VI. o. t. „Ária“ Lucia operából és „Repülj fecském ablakára“ Reményitől; b) Gerich Ferenc VII. o. t. „Miserere“ Troubadourból és népdal; c) Tamás Albert VIII. o. t. „Ária“ Ernaniából és népdal. A három versenyző közül Tamás Albert az 1 db. arany és Benedek Albert a 2 frt díjat nyerték el. Pályázat soron kívül szárnykürttel a kitűzött 3 frt pályadíjra: versenyeztek Szeles Albert és Ince István mindketten IV. o. t. s nyertek mindketten, amennyiben a szavazat kettőjük közt egyenlően oszlott meg; minek folytán a közönség hangos kívánságára is kettőjük közt osztott meg a pályadíj. 6. „Viharban“ Dümertől, előadta az ifjusági ének- kar. 7. Bucsubeszéd, tartotta Vorsatz Antal VIII. o. t. 8. Az érdemsorozatok felolvastattak, jutalmak és bizonyítványok kiadattak. 9. Zárinduló, előadta az ifjusági zenekar.

Örömmel jegyezzük föl, hogy e zárünnepélyen is a fiatalágnak előhaladásával minden tekintetben meg vagyunk elégedve, s kiválólag örvendetesnek láttuk azt, hogy mindakét felekezeti nyilvános tanintézetben a zenére, mely annyira nemesíti a lelket, kiváló gond fordítottatik és annak tanítása s művelése szép eredményeket mutat.*

Budvári.

Sz.-Udvarhely, jul. 6.

Folyó hó 3-án megtörtént az előre hirdett tűzijáték; az idő is kedvező volt, közönség is s maga a tűzijáték is mind szép volt, úgy hogy az illető tisztikar is a szép számu nézőséggel, s a nézőség is a tűzijátékkal meg lehetett elégedve, valamint a jövedelem is szép összegre rug; ugyanis volt az összes bevétel 139 frt 48 kr, ebből leütetvén 31 frt 30 kr költség, lesz a tiszta jövedelem 108 frt 18 kr, mely összeg két egyenlő részben kellő helyére át is szolgáltatott, t. i. 54 frt 9 kr a nőgyesület pénztárába, 54 frt 9 kr a felállítandó „Valeria“-gyermekóvoda részére, az előre tett kikötés szerint azon kifejezéssel, hogy ezen pénzzel azon gyermekóvodában is a szegény gyermekek segélyeztessenek.

Felülfizettek: Solymosi Károly 20 krt, Solymosi János 1 frtot, Dénes János 40 krt.

Fogadja a tisztelt cs. kir. vadász-tisztikar e nemes és közcélu áldozatáért nemcsak a nőgyesületnek, hanem mindazoknak, akik a jelzett két fontos érdekét képviselik, érzik, szives köszönetét, legkülönöbben Neugeboren cs. kir. hadnagy ur, akinek eléggé meg nem jutalmazható fáradságába s áldozatába került e szép estély.

Valamint elismerést érdemel a rendező nőbizottság s annak élén t. Konc Andrásné urnó; ahová vonatkozólag mi is nyilváníthatjuk, hogy megszoktuk, miszerint ahol és mikor említett urnó a rendező, ott és akkor minden dolog rendjén s szépen megy.

Köszönetet érdemel t. Gergely Ferenc ur is, aki az előadási téren kaszálója letaposásába belenyugodott, s azért semmi kárpolitást nem kíván.

A nőgyesület nevében:

Zajzon Ferencné,
egyl. jegyző.

* Igen sajnáljuk, hogy a helybeli m. kir. állami főreáliskola zárünnepélye is épen jun. 29-re esvén, tudósítónk oda is el nem érkezhett. Reméljük azonban, hogy a jelen voltak közül valaki csak megörvendeztetni lapunk olvasó közönségét.

